

der auf's Neue: स भन्दना उर्दिर्वाते प्रनावतीर्विद्यायुर्विद्याः सुभरा अर्द्धदिवि RV. 9, 86, 41. यथा एयेनात्पत्त्रिणाः संविज्ञते अर्द्धदिवि AV. 5, 21, 6.

अर्द्धदम् (अर्द्ध + दम्) adj. den Tag sehend, d. h. lebend RV. 8, 33, 10. Nir. 6, 26.

अर्द्धनिश (von अर्द्ध + निश) n. Tag und Nacht, ein ganzer Tag, νύξ ἡμέρα: अर्द्धनिशस्यति M. 1, 74. एकमर्द्धनिशम् 4, 97. अर्द्धनिशम् Tag und Nacht, den ganzen Tag, beständig 126. PĀṆKĀT. 228, 20. 229, 7. BRAHMA-P. in LA. 53, 11. KATHĀS. 7, 99. ÇUK. 42, 16.

अर्द्धपति (अर्द्ध + पति) m. VS. Prāt. 3, 39. P. 8, 2, 70, Vārtt. 2. 1) Herr des Tages VS. 9, 20. 18, 28. eine best. Personification scheint hier nicht gemeint. — 2) Sonne AK. 1, 1, 2, 32. H. 39. RAGH. 10, 53. — 3) Çiva Çiv.

अर्द्धबन्धव (अर्द्ध + बा) m. Sonne H. 96.

अर्द्धभाज (अर्द्ध + भाज) adj. am Tage theilhabend, von einer इष्टका ÇAT. Br. 10, 4, 4.

अर्द्धमणि (अर्द्ध + मणि) m. Sonne H. 93.

अर्द्धमुख (अर्द्ध + मुख) n. Tagesanbruch AK. 1, 1, 3, 2. H. 138. 1333.

अर्द्धलोका (अर्द्ध + लोका) adj. die Stelle des Tages einnehmend, von einer इष्टका ÇAT. Br. 10, 4, 3, 19.

अर्द्धविद् (अर्द्ध + विद्) adj. seit Tagen vorhanden, lange bekannt: (जितारः) सुतसौमा अर्द्धविद्: RV. 1, 2, 2. दाधार दत्तमृतममर्द्धविद्म् 136, 4. die Açvin 8, 5, 9, 21.

अर्द्धल (von 3. अ + क्लि) adj. = अर्द्धलि P. 5, 4, 121.

अर्द्धत्या (3. अ + क्ल) f. N. pr. Gautama's oder Çaradvant's Frau H. an. 3, 479. MED. j. 69. ÇAT. Br. 3, 3, 4, 18. SHADY. Br. in Ind. St. 1, 38. TAITT. ÂR. 1, 12, 4. MBH. 3, 8087. R. 1, 48, 15. HARIV. 1784. VP. 454. MĀKĪ. 83, 25. PRAB. 8, 2. KATHĀS. 17, 137. — eine Apsaras MED. — ein See H. an. 3, 480. Es kann hier leicht durch नरम् und अन्तरम् eine Verwechselung entstanden sein.

अर्द्धलिक् vielleicht Schwätzer: अर्द्धलिकति क्वाच याज्ञवल्क्यः ÇAT. Br. 14, 6, 9, 26 = BRH. ÂR. Up. 3, 9, 25.

अर्द्धविम् (3. अ + क्ल) adj. offerlos RV. 1, 182, 3.

अर्द्धणम् (von अर्द्ध) adv. tagweise AIT. Br. 4, 13.

अर्द्धम् s. u. अर्द्धन्.

अर्द्धस्वार (अर्द्ध + कार) m. P. 3, 2, 21. gaṇa कस्कादि zu 8, 3, 48. Vop. 2, 54. Sonne AK. 1, 1, 2, 30. H. 97.

अर्द्धस्त (3. अ + क्ल) adj. handlos RV. 1, 32, 7. 3, 30, 8. 10, 22, 14. अर्द्धस्तासो कस्तवत् सक्ते 34, 39. M. 3, 29.

अर्द्ध interj. der Freude und Trauer: अर्द्ध अनेन प्रियोपलब्धिर्गमिना मन्द्रकण्ठगर्जितेन समाश्वासितो ऽस्मि VIKR. 63, 11. अर्द्ध आतो ऽस्मि 67, 2. अर्द्ध मत्तः निःसीमानश्चरित्रिभूतयः BHARTR. 2, 28. अर्द्ध गत्नो मोक्षमहिमा 3, 19. अर्द्ध कष्टमपण्डिता विधेः 2, 88, 29. ÇĀNTIÇ. 1, 6. अर्द्ध महापङ्के पतितो ऽस्मि Hit. 12, 3. अर्द्ध किं कामार्णवे मज्जसि DHŪRTAS. 83, 12. अर्द्धेयदुते खेदे AK. 2, 4, 32. (COL. 28.) 18. H. an. 7, 60. auch परिशेषप्रकर्षयोः MED. avj. 92.

अर्द्धा dass. RĀJAM. und andere Erklärer zu AK. ÇKDr.

अर्द्धारिन् (3. अ + क्लिन्) adj. gaṇa ग्राह्यादि zu P. 3, 1, 134.

अर्द्धार्थ (3. अ + क्लार्थ) 1) adj. a) was nicht fortgenommen, entzogen

werden kann oder darf H. an. 3, 480. MED. j. 69. अर्द्धार्थे ब्राह्मणाद्वयं राज्ञा नित्यमिति स्थितिः M. 9, 189. Davon nom. abstr. ०र्ध्व Hit. Pr. 4. — b) unbestechlich: परिचारिकेः M. 7, 217. — 2) m. Berg AK. 2, 3, 1. H. 1027. an. MED.

अर्द्धावस् ÇAT. Br. 4, 4, 3, 8: स गापति । अग्निष्टपति प्रतिदक्ष्यकृत्वा ऽर्द्धाव इति; vgl. 14, 3, 1, 12. Scheint blosser Schnörkel am Ende des Sāman zu sein.

अर्द्धि m. Uṇ. 4, 139 (अर्द्धि, vgl. P. 6, 2, 48, Sch.). 1) Schlange, Natter, ἔχιν AK. 1, 2, 1, 7. 3, 4, 3, 24. H. 1302. an. 2, 596. MED. h. 2. Hār. 13. f. अर्द्धि oder अर्द्धी (s. d.) gaṇa वक्तादि zu P. 4, 1, 45. अर्द्धिर्न ग्रीष्ममिति सर्पति वचम् RV. 9, 86, 44. 7, 104, 9. VS. 6, 12. AV. 4, 3, 4. 6, 12, 1. 56, 1. 67, 2. 6, 139, 5. ÇAT. Br. 2, 3, 1, 6. 5, 2, 47. 4, 4, 3, 23. M. 2, 79. 3, 9. 11, 68. 228. 210. 12, 57. Hit. Pr. 27. I, 138. ÇĀK. 183. अर्द्धयः सविषाः सर्वे निर्विषा इण्डुमाः KATHĀS. 14, 84. अर्द्धिनिष्ठाता R. 2, 43. 2. अर्द्धिनिकुलम् die Schlange und das Ichneumon P. 2, 4, 9, Sch. — die Schlange am Himmel, der Dämon Vṛtra (deshalb NĀIGH. 1, 10 durch Wolke, 22 durch Wasser erklärt) AK. 3, 4, 240. TRIK. 2, 8, 22. H. an. MED. अर्द्धिनेन प्रयमज्ञामहीनाम् RV. 1, 32, 3, 5. वृत्रं यदिन्द्र शत्रुमावधीरर्द्धिम् 31, 4. 32, 10. 80, 1. 103, 2, 7. 187, 6. अर्द्धिमपः परिष्ठा कृषो वृत्रम् 6, 72, 3. Ueber अर्द्धिवृद्धयः s. u. वृद्धय. — 2) Nabel (उद्रावर्त) Hār. 263. — 3) Reisender. — 4) Sonne. — 5) Rāhu ANEKĀRTHADHY. im ÇKDr. — 6) वप्र H. an. Blei Wils.

अर्द्धिंसक (3. अ + क्लिं) adj. Niemand einen Schaden zufügend: भूतानि M. 5, 45. मुनयः R. 2, 109, 35. MBH. 3, 13835.

अर्द्धिंसत् (3. अ + क्लिं) adj. nicht verletzend RV. 10, 22, 13. VS. 11, 28. AV. 9, 8, 13. 12, 3, 31.

अर्द्धिंसा (3. अ + क्लिं) f. 1) das Niemand-Etwas-zu-Leide-Thun H. 81. KHĀND. Up. 3, 17, 4. Nir. 1, 16. M. 3, 44. 6, 75. 10, 63. 11, 222. 12, 83. BHAG. 10, 5. R. 3, 13, 30. PĀṆKĀT. 166, 19. III, 103. Hit. 19, 22. mit dem gen. des obj. M. 2, 139. 6, 60. — 2) Unverletztheit ÇAT. Br. 2, 5, 1, 14. 6. 3, 1, 26, 32. u. s. w. AIT. Br. 1, 30.

अर्द्धिंसान (3. अ + क्लिं) adj. nicht verletzend RV. 5, 64, 3.

अर्द्धिंस्यमान (3. अ + क्लिं) adj. nicht verletzt werdend RV. 1, 141, 5.

अर्द्धिंस 1) adj. nicht verletzend, harmlos, ungefährlich KAUC. 137. KĀTJ. Çr. 2, 2, 12. M. 4, 246. n. subst. nicht verletzendes Wesen (Art und Weise zu sein): क्लिंसा क्लिंसे M. 1, 29. — 2) f. झा N. einer Pflanze, Momordica cochinchinensis Spreng. (कुलिका), RĀJAN. im ÇKDr.

1. अर्द्धिका (von अर्द्धि) 1) m. s. अर्द्धाक्षिका. — 2) f. झा N. eines Baumes, Salmalia malabarica Sch. u. Endl. (शात्मली), ÇABDAK. im ÇKDr.

2. अर्द्धिका (आक्षिका?) adj. von अर्द्ध Tag am Ende eines adj. comp.: पञ्चदशाक्षिकाः 15 Tage während JĀṬN. 3, 323.

अर्द्धिकात् (अ + कात्) m. Wind (die beliebte Speise der Schlangen) H. 1106.

अर्द्धिकाप (अ + को) m. eine abgestreifte Schlangenhaut H. 1315.

अर्द्धिन्न N. pr. eines Landes MBH. 3, 15244. Vgl. d. folg. W. und अर्द्धिक्त्र.

अर्द्धिन्नेत्र (अ + ने) N. pr. eines Landes VP. 187, N. 20. 454, N. 49.

— Variante von अर्द्धिक्त्र.

अर्द्धिगोप (अ + गो) adj. von der Schlange bewacht RV. 1, 32, 11.